

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

**Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету**

ВИПУСК 33

Рівне – 2021

УДК 94(477) + 94 (100)
А 43

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : Зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 33. Рівне: РДГУ, 2021. 256 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан – кандидат історичних наук, професор,
член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м. Рівне)

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій – кандидат історичних наук, професор (м. Рівне)

Редакційна рада:

Давидюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м. Рівне)

Жарна Криштоф – доктор хабілітований в галузі історії, професор
(м. Жешув, Республіка Польща)

Киридон Алла – доктор історичних наук, професор (м. Київ)

Троян Сергій – доктор історичних наук, професор (м. Київ)

Фісанов Володимир – доктор історичних наук, професор (м. Чернівці)

Члени редколегії:

Галуха Любов – кандидат історичних наук, професор (м. Рівне)

Жилюк Сергій – доктор історичних наук, професор (м. Остріг)

Майзнер Роберт – доктор хабілітований в галузі історії, професор (м. Ченстохова,
Республіка Польща)

Соммер Ханна – доктор гуманітарних наук в галузі соціології, професор
(м. Жешув, Республіка Польща)

Степанков Валерій – доктор історичних наук, професор (м. Кам'янець-Подільський)

Стоколос Надія – доктор історичних наук, професор (м. Рівне)

Чухліб Тарас – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник (м. Київ)

Швецова-Водка Галина – доктор історичних наук, професор (м. Рівне)

Шеретюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м. Рівне)

*Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету,
протокол № 10 від 25 листопада 2021 р.*

***Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №15857-4329Р***

ISSN 2519-1942

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Пластова, 31,
Факультет історії, політології та міжнародних відносин РДГУ,
isf_rdgu@ukr.net
<http://fipmv.rv.ua/>

ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Вікторія Іщук

Рівненський державний гуманітарний університет

Україна, 33028, м. Рівне, вул. Пластова, 31

e-mail: viktoriia.ishchuk@oa.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4250-8004>

Театр – це дзеркало рівня культурності нації, в якому відбивається історія народу, його самобутність. Важливо розуміти, які чинники впливали на життя українців у важкі міжвоєнні роки ХХ століття та зрозуміти, якою сильною була національна усвідомленість причетних до цього процесу людей та їх любов до своєї справи.

Ключові слова: театр, Волинське воєводство, міжвоєнний період, аматорський гурток, професійна трупа.

Theater is a mirror of the level of culture of the nation, which reflects the history of the people, their identity. It is important to understand what factors influenced the lives of Ukrainians in the difficult interwar years of the twentieth century and to understand how strong was the national awareness of the people involved in this process and their love for their work.

Key words: theater, Volyn voivodeship, interwar period, amateur circle, professional troupe.

На сучасному етапі розвитку незалежної України проблема культури та національної свідомості займає одне з ключових питань. Довгий відрізок часу українські землі перебували в складі «братніх країн». Відсутність власної держави, політичної та культурної самостійності, національної ідентичності заклали фундамент тих проблем, які Україна має зараз. Тому активізувалося зацікавлення науковців до формування об'єктивної картини мистецьких процесів з акцентом на регіональність.

Метою даної публікації є характеристика театрального життя Волинського воєводства у міжвоєнний період (1921-1939 рр.), коли українське питання перебувало поза увагою, а державна влада намагалася асимілювати населення.

Дане дослідження здійснювалося з використанням принципів історизму та об'єктивності, а також за допомогою генетичного методу, контент-аналізу, та порівняння, зокрема польського та українського театрив.

У м. Рівному в 1908 р. відкрито приватний театр М. Зафрана. Сюди стали приїжджати трупи різних відомих колективів не тільки Волинського воєводства. На шпальтах газети «Вольнская жизнь» зазначено, що «Театр Зафрана процвітає: кожен вечір народ валом валить на спектаклі» [12, с. 188].

У 1921 р. тут виступала трупа Миколи Гриневського з постановкою «Анфіса». Це театральне приміщення було центром культурного життя міста, проте німецька окупація знищила його у 1944 р. [4, с. 250].

Кременеччина у міжвоєнний період була активним розбудовником культури: «Просвіта» не лише організовувала вистави, а й викладала теорію. У Бережцях, Теодор Левицький був вчителем історії та теорії українського театрального мистецтва, він сам розробив курс лекцій. Цікаво й те, що при кременецькому ліцеї акторка театру «Reduta» Іза Куніцька створила драматичний театр та гурток, де діти сім місяців навчалися, а після курсу мали скласти іспит з театральної майстерності [19, с. 159].

У міжвоєнний період акторки та режисери з Наддніпрянської України почали працювати на Волині, наприклад Віктор Старошук виступав у аматорських колективах, а також у театрі Миколи Садовського. Коли він переїхав до Луцька, то очолив там у 1927 р. «Товариство українських артистів».

У 1923 р. в Луцьку відкрито польське Товариство любителів сцени і музики, яким керував Владзімеж Гарльовський. Для постановок вистав вони запрошували не лише аматорів, але й професійних режисерів. В їх репертуарі переважали комедії – «Іспанська муха», «Дами і гусари» тощо [5, с. 59].

В цей час активну роль у розвитку театральних процесів відіграло товариство «Просвіта». Щоб покращити власне економічне становище та розвивати культурний рівень українського населення краю, воно організовувало вечори та театральні вистави. У серці Волинського воєводства працювала музично-драматична секція – аматорський театральний гурток [14, с. 131].

Головна управа Луцького повітового товариства «Просвіта» ініціювала початок роботи диригентсько-режисерських курсів у 1928 р. [7, с. 32].

У Кременецькому повіті «Просвіта» налічувала 45 гуртків, найбільшого розмаху театральна діяльність аматорського рівня досягла в Кушліні, Дедеркалах та Бережці. Одним з діячів був Г. Березовський, який 1927 р. провів театральні курси підготовки режисерів, винайшов і вперше застосував у театральній виставі світлові ефекти [9, с. 122]. Репертуар складали не лише з українські п'єси, а й із світова класика (Г. Ібсен «Примари») [8, с. 352].

Для того, щоб провести виставу потрібно отримати дозвіл староства. У фондах Державного архіву Рівненської області є такі звернення про надання дозволу на проведення вистав («Satana», «Bracia Łurje», «Dama Panna», «Syn XX – go wieku»), розважальних заходів («Wielki Kabaret») та містять тексти деяких творів, які мали бути представлені, зокрема у театрі

«Новий світ» та М. Зафрана. Р. Тишкевич зазначає, що «у 20-30 ті рр. ХХ століття в Сарнах організували «Просвіту». Діяла дитяча бібліотека, було створено хор і драматичний гурток, де ставили українські п'єси [18, с. 157].

У Острозі «Просвіта» організувала артистично-співочий гурток М. Шугаєвського, членами якого були 50 осіб. За кошти, що вони зібрали від вистав купили нові професійні декорації та сценічний одяг. Місцеве керівництво заборонило його діяльність, аргументуючи це прикордонним розташуванням театру [17].

Українці і поляки – це два окремі, самобутні народи, які у міжвоєнний період повинні були існувати в межах однієї держави – Другої Речі Посполитої, розвивати власну культуру, намагатися знайти шляхи порозуміння один з одним. На мою думку, буде цікавою порівняльна характеристика польського та українського театрів на території Волинського воєводства. Таке дослідження я хочу зробити, порівнявши Польський театр ім. Ю. Словацького та Волинського українського театру (див. додатки).

Польський театр ім. Ю. Словацького розпочав роботу з вересня 1930 р. Це був професійний театр, його керівниками в різний час були Галина Галл і Чеслав Збежинський (1930–1931), Олександр Родзевич (1931–1938), Януш Страхоцький (1938–1939) [16].

Театр перебував під опікою Товариства польського театру на Волині (1931р.), яке згодом отримало назву Товариство підтримки театральної культури на Волині (з 1933 р.), голова організації – Станіслав Бачинський.

Своїм завданням трупа та керівники вважали розвиток національної культури, організацію концертів та театральних виступів, створення бібліотек тощо. Зі статуту польського театру на Волині: *«Celem Towarzystwa jest szerzenie kultury polskiej przy pomocy żywego słowa, muzyki i śpiewu, nie wyłączając ekranu. Dla osiągnięcia tych celów Towarzystwo Teatru Polskiego na Wołyniu utrzymuje własne, względnie wydierżawione, teatry, które stanowią ośrodek działalności Towarzystwa, nadto własne, względnie wydierżawione teatry świetlne»* [16].

Театр не мав власного окремого приміщення – розташовувався в будинку Міського кінотеатру в Луцьку, часто репетиції відбувалися два рази на день (друга – після останнього кіносеансу після півночі), багато часу проводили в дорозі. Дуже часто не було гримерних.

У Рівному виступали в залі кінотеатру Зафрана, в Ковелі – кінотеатру «Експрес», у Дубно – в залі міської ратуші, Кременці – актовому залі Ліцею ім. Т. Чацького [16].

Щодо українського театального представництва в досліджуваний період, то варто сказати про Волинський український театр (ВУТ). Волинське українське театральне товариство, започатковане у 1932 р. в м. Луцьк, розуміло свою головну місію в опіці Волинського українського театру (ВУТ). Товариство займалося організацією гуртків, оркестрів та курсів для режисерів [23, с. 126–128].

ВУТТ керував Микола Маслов, також до нього входили визначні люди Волині – О. Алмазов. І. Власовський. І. Гловацький, Микола, Ніна та Петро Певні, М. Тележинський. Головна управа товариства призначила С. Скрипника уповноваженим представником.

ВУТ розпочав роботу з листопада 1928 р., як аматорський театр, а з 1932 р. перейшов під опіку ВУТТ. Він був не стаціонарним, оскільки не мав власного довготривалого місця перебування. Розвитком і роботою театру був зацікавлений Г. Юзевський (волинський воєвода). Кожного місяця для структури ВУТ виділялось 1000 злотих [20, с. 321].

З перших днів жовтня ВУТ починав театральний сезон. З оновленим щосезону репертуаром трупа мандрувала до ближніх міст, після чого наступав період вистав у Луцьку. Взмику відбувалися виїзди до сусідніх воєводств, зокрема у Столін, Лунінці, Пінськ та Янів [4, с. 244].

Свій талант актори демонстрували у п'єсах різного жанру: обрядові твори, опери, оперети, музичні комедії, історичні драми. Популярністю найбільше користувались «Запорожець за Дунаєм», «Сорочинський ярмарок», «Ніч перед Різдом», «Вечорниці», «Наталка Полтавка», «Суєта» тощо [4, с. 246].

Восени 1939 р. у період «золотого вересня» радянської влади Волинський український театр (ВУТ) виявився не потрібний новим керівникам, в його діяльності побачили прояви «буржуазного націоналізму», а тому діяльність театру припинили, на основі трупи ВУТ театру був заснований Волинський обласний академічний музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка [4, с. 248].

Потрібно визнати, і це логічно, що ці театри були не однакові, але вони намагалися знайти спільну мову, про це свідчить активна оцінка їхньої діяльності в пресі протилежної сторони. Наприклад, щоб привітати польський театр з ювілейною виставою журналіст «Волинського слова» зазначив: *«Творці Волинського польського театру можуть бути задоволені. Вдалося! Не тільки є театр, але – добрий театр. Добрий режисер, добрі декоратори, ну й добра театральна сцеля, завжди виповнена по береги. (...) Ми, українці, вміємо шанувати чужу культуру (...) А тому дозволимо собі привітати чудесний склад театру в особі директора А. Родзевича з виграною «маратонською» артистичного бігу на Волині й побажати утримати його темп й надалі»* [16], акритик «Wołyńia» Тадеуш Загурський так говорив про Волинський український театр: *«Wiemy aż nadto, w jakich warunkach pracuje Teatr Ukraiński, docierając do najwięcej zapadłych osiedli, grając nie tylko w salach teatralnych i kinowych, lech nieraz w zwykłych szopach, z jedynym nastawieniem, aby ukraińską kulturę szerzyć i krzewić jaknajdalej. Redakcji «Wołyńia», zaś mnie, jako sprawozdawcy teatralnemu, są zrozumiałe zbyt dobrze niesamowite nieraz wysiłki fizyczne i psychiczne tego zespołu, któremu przewodniczy i duszy nadaje p. Mykoła Pewnyj [...], który ogromnym umiłowaniem «mistectwa» potrafił przekształcić zwykły zespół amatorski na prawdziwy teatr o wysokim stylu»* [16].

З політичних міркувань влада сприяла розвитку професійного театру з метою глибшого поширення польської мови в українському середовищі Волині для боротьби з національними

рухами. В центрі воєводства 15 листопада 1924 р. був відкритий Міський театр ім. Ю. Словацького. Ю. Кондрат, В. Речка-Совінський, М. Щенсна та багато інших – були акторами цього закладу. За один рік театр здійснив більше 30 вистав, глядачами стало майже 26 тис. осіб [4, с. 242].

Театр ім. Ю. Словацького був стаціонарним міським театром, проте трупа часто давала гастролі в різних містах Волині – Рівному, Володимирі, Здолбунові тощо [4, с. 241].

У зв'язку з матеріальними труднощами, професійна сцена театру працювала короткий термін. В травні 1926 р. борг театру становив 45 тис. злотих. Через це магістрат Луцька 24 червня 1926 р. вирішив його закрити.

Оскільки місто залишилось без театру, з гастроллями до Луцька почали приїжджати театральні трупи з інших міст – Львівський малий театр, варшавське кабаре «Морське око» та Новий театр [4, с. 241].

У 1928 р. до Волинського воєводства прибув Микола Певний (актор театрів у Москві та Києві). Тут він створив любительський театральний гурток, що згодом став Волинським українським театром (ВУТ). Актор, до речі, був учнем М. Садовського та М. Саксаганського [13, с. 105–107].

Прем'єрна вистава відбулася 18 листопада 1928 р. в Луцьку – драма Л. Старицької-Черняхівської «Гетьман Дорошенко». Акторський склад представляли Г. Білогубова, М. Орлова, Н. Певна, Ю. Шафарчук та ін. Репертуарну основу театру спочатку сформували твори українських класиків, але згодом з'явилися твори іноземні – «Дурень» Л. Фульдта та «Темна пляма» М. Кадельбурга, «Тартюф» Мольєра та «Мірандоліна» італійського митця К. Гольдоні, волинська публіка досить радо привітала ці твори. В «Українській ниві» було написано: «...ось прибув М. Певний зі своєю групою й дав нам доказ того, що українською мовою можна грати не тільки «Гриців» чи «ковбасу з чаркою», а й п'єси класичного європейського репертуару. На цей раз було поставлено «Мірандоліну» – комедію на 3 дії Карло Гольдоні в чудовому українському перекладі Марії Загірної» [11, с. 130].

Взагалі Микола Певний вважав, що мешканці Волині не здатні перейнятися класичними для Європи творами, їхніми сенсами, а тому немає сенсу говорити про сучасну п'єсу. Такі погляди в нього склалися через те, що переважна більшість українців на Волині були неписьменними, мало освіченими селянами, тому краще давати їм постановки українських письменників, які переважно і описували селянський народ, і тому були ближчими для українців. Певний називав цей стиль «побутовщиною», яка є силою театру, що відрізняє його від театрів інших народів, бо її потрібно зрозуміти, а хто як не українці будуть це сприймати [15, с. 231].

Позицію директора ВУТ осуджували через те, що театр перенасичений «побутовщиною», в ньому відсутні трендові ідеї з Європи. Були слова, що «маємо справу не з живою нацією, а з якимись останніми могоканнами, які намагаються побачити те, чого вже

немає». Зважаючи на це, в репертуарі ВУТ з'являлися зарубіжні та сучасні українські п'єси. Зокрема, було поставлено картину «Гріх» В. Винниченко [15, с. 232].

20-ті та 30-ті роки ХХ століття виявилися дуже плідними з точки зору театрального мистецтва. Головні професійні сцени представлені Польським театром ім. Ю. Словацького та Волинським українським тетаром. Діяльність двох театрів відбувалася паралельно. Проаналізувавши їхні особливості, можна зробити висновок, що вони мали багато спільних рис (період діяльності, ідейну спрямованість на розвиток власної національної культури, гастролювали в межах Волинського воєводства, схожі умови праці, мали одних глядачів, та однакові причини припинення існування), проте були й відмінності (польський театр був більше орієнтований на західну культуру, поки український – на власну (народно-історичну), вони мали різний рівень професіоналізму трупи (але ВУТ згодом вдосконалився), матеріального забезпечення (краще в польського театру).

Основою будь-якої діяльності, роботи різних установ є людина. Можна довго говорити про театр на території Волинського воєводства, але без дослідження портретів ключових осіб ця розвідка була б частковою.

З-поміж видатних постатей театрального життя Волинського воєводства в період між двома світовими війнами слід вказати М. Певного, Н. Певну, Ю. Шафарчука (український театр), М. Щенсну, Ю. Конрада, В. Речка-Совінського, Ф. Бай-Ридзевського (польський театр), Л. Потоцьку, І. Бялковнча та Б. Харта (мандрівні єврейські театри).

Микола Герасимович Певний – актор, театральный діяч, режисер – народився у Полтаві 23 січня 1885 р. Він брав участь у Першій світовій війні, але після поранення, переїхав до Петербургу, де почалася нова сторінка життя, яка ознаменувалася появою театру в колі його зацікавлень. Микола вчився на драматичних курсах Райгофа, а у 1918 р. увійшов до трупи Московського художнього театру [22].

У 1918 р. Микола певний переїжджає до Києва, де починає роботу в Українському державному народному театрі. У 1921 р. він був актором в Ужгороді, саме тут він став відомим за виступами у театрі М. Садовського та познайомився з актрисою Ніною Машкевич, з якою згодом одружився. Також з 1927 р. у Варшаві (з 1928 р. – у Луцьку) він був редактором часопису «Українська нива», на сторінках якої досить часто висвітлювалися події мистецького, зокрема театрального, життя Волинського воєводства [22].

18 листопада 1928 р. у м. Луцьку Микола та Ніна Певні заснували український Волинський театр, який активно діяв у міжвоєнний період та культивував українську народну культуру [22].

Збирач українського фольклору Михайло Телішевський в одній із рецензій зазначив: «Можна вже сказати з впевненістю, що Микола Певний зробив велетенську працю у галузі української театральної штуки, тобто заснував перший правдивий Український театр на Волині» [22].

Але у 1939 р. настала трагічна сторінка життя Миколи Певного: його арештувало та вивезло до Києва КДБ через те, що Петро Певний (брат) був військовим аташе в Польщі), а у 1940 р. Миколу розстріляли у Биківні [22].

Машкевич Ніна Миколаївна (Антоніна Певна) – українська співачка та театральна акторка – народилася 29 червня 1897 р. на Поділлі. Вона здобула хорошу освіту на Бестужевських курсах в Одесі. Ніна мала хороший голос і у 1919 р. у складі Української республіканської капели під керівництвом Олександра Кошиця поїхала в гастрольне турне по Європі [10].

Капела проіснувала недовго і вже в 1920 р. вона почала роботу у драматично-музичному товаристві «Кобзар» (Ужгород) і стала однією з перших акторок новоствореного Руського театру товариства «Просвіта» в Ужгороді. Ніна отримала роль Марусі у виставі «Ой не ходи, Грицю, тай на вечорниці». Це, напевно, була її особливість, адже вона була в когорті засновників двох театрів – ужгородського та волинського. Очолював цей театр Микола Садовський і самена його запрошення до трупи приєднався Микола Певний, який почав активно займатися акторською та режисерською діяльністю, і згодом закохався в Ніну Машкевич. Про цю пару дуже часто говорила преса, виділяючи досконалу гру акторів, які часто виступали у головних ролях: у Ніни відмічали прекрасний голос, а у Миколи – неперевершений сценічний образ [20].

Микола та Ніна Певні переїжджають до Луцька, і в честь десятиліття діяльності «Просвіти» 18 листопада 1928 р. вони започаткували перший професійний Волинський український театр (ВУТ) (керівник – Микола Певний). Микола перебрав на себе режисерські та директорські обов'язки, тому в повній мірі віддати свій акторський талант він не міг. Проте жінка це змогла: Ніна граларолі Циганки Ази, Жидівки з «Вія», Мірандоліни [11, с. 130].

Після арешту чоловіка у 1940 р. Антоніна була репресована до села Перегребного (Сибір), звідки ніколи не повернулася додому. Цікавим, і водночас трагічним, є факт про те, що коли жінка їхала у заслання, то не брала теплої одягу, а взяла з собою два фотоальбоми та театральні костюми. Життя в неволі було для неї дуже важким: вона працювала на обробці риби, шила одяг [3].

Марія Щенсна – акторка, режисерка театру, яка згодом очолила свій театр. Виступала у театрах Варшави. З початку 1924 р. керувала мандрівним театром у Східній Галичині разом з С. Міхуловичем. У 1924 р. стала режисеркою у Луцькому в театрі ім. Ю. Словацького та запрошувала інших акторів, наприклад Юзефа Конрада – відомого актора і театрального педагога [11, с. 126].

Важливою фігурою у Луцькому театрі був Владислав Рачка-Совінський, працював також на варшавських, краківських та львівських сценах [11, с. 126].

Іво Галл – польський театральний художник, режисер, театральний діяч. У 1923–1929 рр. співпрацював з театром Редута (спочатку у Варшаві, а з 1925 р. – у Вільнюсі). Під час роботи в Редуті він розробляв не тільки декорації багатьох вистав, але також інтер'єр театру, робочий

одяг і відповідав за всі мистецькі справи. З 1930р. він працював у Волинському воєводському театрі, де був режисером та готував інсценізації [2].

Галина Галл – актриса, режисер, театральний режисер. Навчалась у драматичному класі у Варшаві. В 1916–1918 рр. працювала акторкою одного із київських театрів. На початку 1930 р. вона стала директоркою Волинського воєводського театру в Луцьку (Волинський театр ім. Ю. Словацького). Коли вона очолювала театр труппа акторів активно гастролювала по території Волині і сусідніх землях. Також вона займалася підготовкою нової вистави «День без брехні», але отримала грант на освіту в Парижі і виїхала з Луцька до Франції [1].

Олександр Родзевич – актор, режисер, театральний діяч. Навчався в акторській школі драми в Києві, згодом мав можливість працювати в російському театрі Соловцова (1916–1921 рр.), у Польському театрі (1921–1923 рр.), в театрі ім. Ю. Словацького в Кракові (1923–1926 рр.), у віленській «Редуті» (в сезоні 1926–1927 рр.), і, нарешті, у Польському театрі ім. Ю. Словацького (1931–1938 рр.) [24].

Характеризуючи його автори книги «Teatr Wołyński im. J. Słowackiego 1931–1936» писали: „zasługa jest rzeczą prostą, a zarazem bardzo trudną. Zasłużony jest ten, kto zawsze postępował i postępuje najlepiej, jak tylko potrafi i jak mu na to okoliczności pozwalają“ («Заслуга - це і просто, і дуже складно. Заслужена людина - це та людина, яка завжди діяла і робить все, що може, в міру того, як дозволяють обставини») [24].

Таким чином, в історичній науці присутнє достатнє число праць, в яких здійснюється загальний аналіз театального розвитку Волинського воєводства у 1920–1930-х рр. Це ж саме стосується і досить значної джерельної бази.

Черговий і новітній етап вивчення театального життя Волині у період 1920–1930-х років розпочався разом із проголошенням незалежності України. За вказані роки українська історична наука поповнилася великим числом монографій, фахових статей і дисертаційних праць, в яких розкриваються маловідомі сторінки історії Волинського воєводства у період 1920–1939 рр. Вагомими для розгляду вказаної теми є дослідження Ю. Крамара, М. Кучерепи, С. Степанюк, І. Скакальської, Г. Малеончук, а також праця «Teatr Wołyński im. J.Słowackiego 1931–1936».

Отже, театральне життя як прояв культурного розвитку суспільства (українського, російського, єврейського та ін.) у Волинському воєводстві міжвоєнного періоду набуло широкого розмаху – діяли аматорські колективи, професійні, і не лише у великих містах, а й у селах. Важливу роль відіграв Волинський Польський театр, Волинський український театр, який згуртував навколо себе цілу плеяду вмілих, талановитих акторів та режисерів. Товариства «Просвіт» були колискою культурних організацій та колективів та розвивали їх за допомогою курсів та лекцій.

Джерела та література

1. Галина Галл [Електронний ресурс] // Elektroniczna Encyklopedia Teatru Polskiego – Режим доступу: <http://encyklopediateatru.pl/osoby/15642/halina-gall>

2. Иво Галль [Електронний ресурс] // История театра – Режим доступу до ресурсу: <http://istoriya-teatra.ru/theatre/item/f00/s02/e0002433/index.shtml>
3. Ключковська І. Яку Росію я люблю: Загублена в снігах Сибіру... Повернення в Україну [Електронний ресурс] / Ірина Ключковська. Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/yaku-rosiyu-ya-lyublyu>
4. Крамар Ю. В. Західна Волинь 1921–1939 рр.: національно-культурне та релігійне життя: монографія. Луцьк : Східноєвроп. нац. Ун-т ім. Лесі України, 2015. 404 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/153586261.pdf>
5. Крамар Ю. Культурно-мистецьке життя міжвоєнного Луцька. Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник», вип. 110. 59–63 с. Режим доступу: http://194.44.187.5/bitstream/123456789/11133/3/gileya_2016_110_15.pdf
6. Крамар Ю. Національно-культурна та релігійна політика урядів Польщі на Волині (1921–1939 рр.). Луцьк, 2015. 536 с. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kramar_Yurii/Natsionalno-kulturna_ta_relihiina_polityka_uriativ_Polschi_na_Volyni_19211939_rr.pdf
7. Кучерепа М. Становлення та діяльність просвітянських організацій на Волині (1918–1939 рр.) / М. Кучерепа // Науковий вісник Східно-європейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. 2016. № 3. 27–35 с. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvvnuj_2016_3_8.pdf, с. 32.
8. Кучерепа М., Степанюк С. Український аматорський і професійний театральний рух на Волині (1921–1939 рр.) // Вісн. Львів. комерційної акад. Серія: Гуманітарні науки / Львів. комерційна акад.; відп. ред. І. Копич, заст. відп. ред. А. Сова. Л., 2011. Вип. 10 : Ювілейн. зб. на пошану С. Гелея. 350-359 с. Режим доступу: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydanny_a/Vydan_Guman/Docs/Gumanitarnii_No_10.pdf
9. Легкун О. Театральна-аматорська та музична діяльність кременецької «Просвіти» у 1920–1942 роках // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2008. № 3. 122–126 с. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/teatralno-amatorska-ta-muzichna-diyalnist-kremenetskoyi-prosviti-u-1920-1942-rokah>
10. Литвин Г. Сибірська «батьківщина» Ніни Певної [Електронний ресурс] / Ганна Литвин. 2009. Режим доступу: <http://kobza.com.ua/28-regionalni-vydannja/ukrajinska-rodynasurgut/2817-sybirska-batkivshchyna-niny-pevnoji.html>.
11. Малеончук Г.О. Суспільно-політичний, соціально-економічний та культурний розвиток Луцька у міжвоєнний період (1919–1939 рр.). : дис. канд. іст. наук : 07.00.01 істор /

- Малеончук Галина Олександрівна. Луцьк, 2015. 250 с. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Maleonchuk_Halyna/Suspilno-politychnyi_sotsialno-ekonomichnyi_ta_kulturnyi_rozvytok_Lutska_u_mizhvoiennyi_period_19191.pdf
12. Мохнюк С. Сторінки історії розвитку професійного театрального мистецтва на Рівненщині. Наукові записки, вип. VI. Рівне, 2008. 187–191 с. Режим доступу: <https://drive.google.com/open?id=12S5DmRmaleJvAvYWTcoBAmjnEKft7w8q>
  13. Несторук І. До історії Волинського українського театру в м. Луцьку / І. Несторук // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Луцька міська громада : історія, традиції, люди. Матеріали XXVI Волинської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції (Луцьк, 9–10 листопада) / Упоряд. Г. Бондаренко. Луцьк : Надстир'я, 2007. С. 105–107, 109.
  14. Скакальська І. Діяльність української волинської інтелігенції першої половини ХХ ст. в просвітницькій сфері // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія: Історія та географія. Харків, 2010. 129–132 с. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?.pdf
  15. Степанюк С. Діяльність Волинського українського театру (1928–1939). Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 17. Львів, 2008. 320–327 с. Режим доступу до ресурсу: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/17/390Stepaniuk.pdf>
  16. Степанюк С. Співіснування двох культур: польський та український пересувні театри Волинського воєводства в 1928–1939 рр. [Електронний ресурс] / Софія Степанюк // Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://ukrpolnauka.wordpress.com/2020/11/13/співіснування-двох-культур-польськи/>
  17. Степанюк С. Театральне життя Волинського воєводства: 1921–1939 рр. [Текст] : дис. ...канд. іст. наук : 07.00.01 / Степанюк С. М.; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2011. 240 с.
  18. Тишкевич Р. Розвиток «Просвіти» на Сарненщині. Наукові записки, вип. III. Рівне, 2005. 156–162 с. Режим доступу: <https://drive.google.com>
  19. Ткачук І. Театрально-аматорська діяльність осередків Кременецької «Просвіти» (1919–1939 рр.) [Текст] / І. Ткачук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія / голов. ред. І. Зуляк; редкол.: М. Алексієвець, Л. Алексієвець, М. Бармак [та ін.]. – Тернопіль : [ТНПУ], 2013. Вип. 1: у 2 ч., ч. 2. 157–159 с. Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/4261>
  20. Шульга З. Волинський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс] / Зеновій Шульга. Режим доступу: <https://teatr.volyn.ua/history/>
  21. Шульга С.А. Чехи в Західній Волині: етносоціокультурні трансформації (60-і роки ХІХ – середина ХХ століть) : дис. докт. іст. наук : 07.00.01 – Исто / Шульга Світлана Анатоліївна. Львів, 2018. 565 с. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/kulturni_transformatsii_60-i.pdf

22. Яцечко-Блаженко Т. (Не)відомі волиняни: засновник українського театру Микола Певний [Електронний ресурс] / Тетяна Яцечко-Блаженко // Хроніки Любарта. 2017. Режим доступу: <https://www.hroniky.com/news/view/8278-ne-vidomi-volyniany-zasnovnyk-ukrainskoho-teatru-mykola>
23. Мędrzecki W. Inteligencja polska na Wołyniu w okresie międzywojennym. Warszawa: Neriton, 2005. 280 s.
24. Teatr Wołyński im. J. Słowackiego 1931–1936. Łuck, 1936. 64 s. Режим доступу: <http://www.encyklopediateatru.pl/ksiazka/679/teatr-wolynski-im-j-slowackiego-1931-1936>.

References

1. Halyna Hall [Elektronnyi resurs] // Elektroniczna Encyklopedia Teatru Polskiego – Rezhym dostupu: <http://encyklopediateatru.pl/osoby/15642/halina-gall>
2. Yvo Hall [Elektronnyi resurs] // Ystoryia teatra – Rezhym dostupu do resursu: <http://istoriya-teatra.ru/theatre/item/f00/s02/e0002433/index.shtml>
3. Kliuchkovska I. Yaku Rosiiu ya liubliu: Zahublena v snihakh Sybiru... Povernennia v Ukrainu [Elektronnyi resurs] / Iryna Kliuchkovska. Rezhym dostupu: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/yaku-rosiyu-ya-lyublyu>
4. Kramar Yu. V. Zakhidna Volyn 1921–1939 rr.: natsionalno-kulturne ta relihiine zhyttia: monohrafiia. Lutsk : Skhidnoievrop. nats. Un-t im. Lesi Ukrainy, 2015. 404 s. Rezhym dostupu: <https://core.ac.uk/download/pdf/153586261.pdf>
5. Kramar Yu. Kulturno-mystetske zhyttia mizhvoiennoho Lutska. Zbirnyk naukovykh prats «Hileia: naukovyi visnyk», vyp. 110. 59–63 s. Rezhym dostupu: http://194.44.187.5/bitstream/123456789/11133/3/gileya_2016_110_15.pdf
6. Kramar Yu. Natsionalno-kulturna ta relihiina polityka uriadiv Polshchi na Volyni(1921–1939 rr.). Lutsk, 2015. 536 s. Rezhym dostupu: [https://shron1.chtyvo.org.ua / Kramar_Yurii/Natsionalno-kulturna_ta_relihiina_polityka_uriadiv_Polschi_na_Volyni_19211939_rr.pdf](https://shron1.chtyvo.org.ua/Kramar_Yurii/Natsionalno-kulturna_ta_relihiina_polityka_uriadiv_Polschi_na_Volyni_19211939_rr.pdf)
7. Kucherepa M. Stanovlennia ta diialnist prosvitianskykh orhanizatsii na Volyni (1918–1939 rr.) / M. Kucherepa // Naukovyi visnyk Skhidno-yevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainy. Istorychni nauky. 2016. № 3. 27–35. s. Rezhym dostupu: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM AGE_FILE_DOWNLOAD=PDF/Nvvnuj_2016_3_8.pdf, c. 32.
8. Kucherepa M., Stepaniuk S. Ukrainskyi amatorskyi i profesiyni teatralnyi rukh na Volyni (1921–1939 rr.) // Visn. Lviv. komertsii noi akad. Serii: Humanitarni nauky / Lviv. komertsii na akad.; vidp. red. I. Kopych, zast. vidp. red. A. Sova. L., 2011. Vyp. Yuvilein. zb. Na poshanu S. Heleia. 350–359 s. Rezhym dostupu:

- http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/Vydan_Guman/Docs/Gumanitarnii_No_10.pdf
9. Lehkun O. Teatralno-amatorska ta muzychna diialnist kremenetskoï «Prosvity» u 1920–1942 rokakh // Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: pedahohika. Ternopil, 2008. №3. 122–126 s. Rezhym dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/n/teatralno-amatorska-ta-muzichna-diyalnist-kremenetskoyi-prosviti-u-1920-1942-rokah>
  10. Lytvyn H. Sybirska «batkivshchyna» Niny Pevnoi [Elektronnyi resurs] / Hanna Lytvyn. 2009. Rezhym dostupu: <http://kobza.com.ua/28-regionalni-vydannja/ukrajinska-rodyna-surgut/2817-sybirska-batkivshchyna-niny-pevnoji.html>
  11. Maleonchuk H.O. Suspilno-politychni, sotsialno-ekonomichni ta kulturni rozvytok Lutska u mizhvoienyi period (1919–1939 rr.). : dys. kand. ist. nauk : 07.00.01 isto / Maleonchuk Halyna Oleksandrivna. Lutsk, 2015. 250 s. Rezhym dostupu: https://shron1.chtyvo.org.ua/Maleonchuk_Halyna/Suspilno-politychni_sotsialno-ekonomichni_ta_kulturni_rozvytok_Lutska_u_mizhvoienyi_period_19191.pdf
  12. Mokhniuk S. Storinky istorii rozvytku profesiinoho teatralnoho mystetstva na Rivnenshchyni. Naukovi zapysky, vyp. VI. Rivne, 2008. 187–191 s. Rezhym dostupu: <https://drive.google.com/open?id=12S5DmRmaleJvAvYWTcoBAmjnEKft7w8q>
  13. Nestoruk I. Do istorii Volynskoho ukrainskoho teatru v m. Lutsku / I. Nestoruk // Mynule i suchasne Volyni ta Polissia : Lutska miska hromada : istoriia, tradytsii, liudy. Materialy KhKhVI Volynskoi oblasnoi naukovoï istoryko-kraieznavchoï konferentsii (Lutsk, 9–10 lystopada) / Uporiad. H. Bondarenko. Lutsk : Nadstyria, 2007. S. 105–107, 109.
  14. Skakalska I. Diialnist ukrainskoi volynskoi intelihentsii pershoï polovyny KhKh st. v prosvitnytskii sferi // Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H.S. Skovorody. Serii: Istorii ta heohrafiia. Kharkiv, 2010. 129–132 s. Rezhym dostupu: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBNpdf
  15. Stepaniuk S. Diialnist Volynskoho ukrainskoho teatru (1928–1939). Ukraina: kulturna spadshchyna, natsio-nalna svidomist, derzhav-nist. Vyp. 17. Lviv, 2008. 320–327 s. Rezhym dostupu do resursu: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/17/390Stepaniuk.pdf>
  16. Stepaniuk S. Spivisnuvannia dvokh kultur: polskyi ta ukrainskyi peresuvni teatry Volynskoho voievodstva v 1928–1939 rr. [Elektronnyi resurs] / Sofii Stepaniuk // Ukraina ta Polshcha: mynule, sohodennia, perspektyvy. 2020. Rezhym dostupu do resursu: <https://ukrpolnauka.wordpress.com/2020/11/13/spivisnuvannia-dvokh-kultur-polsky/>
  17. Stepaniuk S. Teatralne zhyttia Volynskoho voievodstva: 1921–1939 rr. [Tekst] : dys. ...kand. ist. nauk : 07.00.01 / Stepaniuk S. M.; Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky. Lutsk, 2011. 240 s.

18. Tyshkevych R. Rozvytok «Prosvity» na Sarnenshchyni. Naukovi zapysky, vyp. III. Rivne, 2005. 156–162 s. Rezhym dostupu: <https://drive.google.com/open?id=19u2cxBTXeVNz3eEKpOEKY>
19. Tkachuk I. Teatralno-amatorska diialnist oseredkiv Kremenetskoj «Prosvity» (1919–1939 rr.) [Tekst] / I. Tkachuk // Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Istoriia / holov. red. I. Zuliak; redkol.: M. Aleksiiievets, L. Aleksiiievets, M. Barmak [ta in.]. – Ternopil : [TNPU], 2013. Vyp. 1: u 2 ch., ch. 2. 157-159 s. Rezhym dostupu: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/4261>
20. Shulha Z. Volynskiy akademichnyi oblasnyi ukrainskyy muzychno-dramatychnyi teatr imeni Tarasa Shevchenka [Elektronnyi resurs] / Zenovii Shulha. Rezhym dostupu: <https://teatr.volyn.ua/history/>
21. Shulha S.A. Chekhy v Zakhidnii Volyni: etnosotsiokulturni transformatsii (60-i roky KhIKh – seredyna KhKh stolit) : dys. dokt. ist. nauk : 07.00.01 – Isto / Shulha Svitlana Anatoliivna. Lviv, 2018. 565 s. Rezhym dostupu: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shulha_Svitlana/Chekhy_v_Zakhidnii_Volyni_etnosotsio_kulturni_transformatsii_60-i_roky_KhIKh_seredyna.pdf
22. Iatsechko-Blazhenko T. (Ne)vidomi volyniany: zasnovnyk ukrainskoho teatru Mykola Pevnyi [Elektronnyi resurs] / Tetiana Yatsechko-Blazhenko // Khroniky Liubarta. 2017. Rezhym dostupu: <https://www.hroniky.com/news/view/8278-ne-vidomi-volyniany-zasnovnyk-ukrainskoho-teatru>.
23. Mędrzecki W. Inteligencja polska na Wołyniu w okresie międzywojennym. Warszawa: Neriton, 2005. 280 s.
24. Teatr Wołyński im. J. Słowackiego 1931–1936. Łuck, 1936. 64 s. Rezhym dostupu: <http://www.encyklopediateatru.pl/ksiazka/679/teatr-wolynski-im-j-slowackiego-1931-1936>.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Микола Федоришин

ПІВДЕННО-СХІДНИЙ КОРДОН ПЕРЕСОПНИЦЬКОГО КНЯЗІВСТВА У
СЕРЕДИНІ XII СТОЛІТТЯ 3

Грина Максимчук

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ ЯК РОЗРОБНИК НОВИХ ПРОГРЕСИВНИХ КОНЦЕПЦІЙ
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА 11

Андрій Комар-Маліновський

ТРАДИЦІЇ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
ЗАКЛАДЕНІ ПЕТРОМ МОГИЛОЮ 15

Станіслав Мамчур, Валентина Добровичинська

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРИМСЬКОГО ХАНСТВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ
XVII – XVIII СТОЛІТТЯХ 23

Христина Головата, Валентина Добровичинська

ТРАГІЗМ НАУКОВОЇ ДОЛІ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО (1871–1942 РР.) 31

Марта Боярчук

ЛЮДИНА В СВІТОГЛЯДІ Й ІДЕОЛОГІЇ МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА
(ІВАНА ОГІЄНКА) 39

Софія Муштук

ЗМІНА СТАТУСУ І ВНУТРІШНІЙ УСТРІЙ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В МІЖВОЄННІЙ ПОЛЬЩІ 47

Вікторія Ішук

ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ ВОЛИНСЬКОГО ВОСВОДСТВА
МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ 52

Руслан Сіромський

«ОБЕРЕГТИ ВІД НЕБАЖАНИХ КОНТАКТІВ»:
ПОВОЄННІ ПОЇЗДКИ ПЕТРА КРАВЧУКА В ЗАХІДНІ ОБЛАСТІ УРСР 65

Богдан Олешко, Віталій Півоварчук

РЕЛІГІЙНА ПОЛІТИКА РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМ
50-X – 60-X РР. 73

Дмитро Малезик

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ТВОРЧОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РСРВ
1960-ТІ – НА ПОЧАТКУ 1980-X РР. 79

Максим Залужний

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ БОЛОХІВСЬКОГО ГОРОДИЩА НА ТЕРИТОРІЇ
ЗАМКУ У СТАРОКОСТЯНТИНОВІ 87

РОЗДІЛ II. ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Наталія Плюта, Аліна Корольова

МОНУМЕНТАЛЬНІ КОРАБЕЛЬНІ ПОХОВАННЯ РАНЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
НА ПРИКЛАДІ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НОРВЕГІЇ 91

Аліна Хведас, Олена Ворон

СХИЗМА 1054 РОКУ У КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ
ВІДНОСИН СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ 99

Тетяна Печоха, Олена Ворон

ФЕНОМЕН «ПОЛЮВАННЯ НА ВІДЬОМ» ТА ЙОГО ВИЯВИ У
СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ ЄВРОПІ 108

Мар'яна Кобзар, Оксана Ворон

НАУКОВА ПРАКТИКА МІСІОНЕРІВ ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ В АЗІЇ XVI–XVIII СТОЛІТТЯХ . 118

Валентин Константинов

МОЛДАВСКОЕ КНЯЖЕСТВО В НАЧАЛЕ 20-ГОДОВ XVII ВЕКА И ПОСОЛЬСТВО В
ИСТАМБУЛ КШИШТОФА ЗБАРАСКОГО 127

Вячеслав Ціватий

ДИПЛОМАТІЯ, ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА І КУЛЬТУРА КОМУНІКАЦІЇ ВРАНЬОМОДЕРНІЙ
ЄВРОПІ: СПЕЦИФІКА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПРОФЕСІЙНІ ПРАКТИКИ ТА
ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ ІТАЛІЇ 137

Світлана Свінцицька, Олена Ворон

РАСОВА СЕГРЕГАЦІЯ В СИСТЕМІ ПРАВОСУДДЯ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ 149

Андрій Богданович

БОРІТЬБА САМОДЕРЖАВ'Я З ТОЛЬСТВОМ У БІЛОРУСЬКИХ ГУБЕРНІЯХ У
XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ 161

Боголейша Светлана

ВЛИЯНИЕ ИДЕОЛОГИИ КРАЯ НА РАЗВИТИЕ БЕЛОРУССКОГО И ЛИТОВСКОГО
НАЦИОНАЛЬНЫХ ДВИЖЕНИЙ В НАЧАЛЕ XX ВЕКА 169

Александр Кукса

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ТЕХНІЧЕСКИХ ЗНАНИЙ В СТЕНАХ
НАРОДНЫХ УНИВЕРСИТЕТОВ 178

Руслан Постоловський

ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СРСР У 1953–1964 РОКАХ 185

Степан Синяк

БУДАПЕШТСЬКИЙ МЕМОРАНДУМ І РОСІЙСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ В УКРАЇНІ 196

Марина Климко

ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ 203

РОЗДІЛ ІІІ. ПРОБЛЕМИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІОГРАФІЇ

Петрик Дмитро

ПРАЦІ РАДЯНОЛОГІВ ЯК ЦІННЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СРСР 209

Роман Михальчук

ГОЛОКОСТ В РІВНОМУ В СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ
ІСТОРІОГРАФІЇ: ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖЕФФРІ БЕРДЗА 217

Оксана Лепеш

МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ИНТЕГРАЦИЯ ИСТОРИИ С ДРУГИМИ НАУКАМИ КАК
ОСНОВА СОВРЕМЕННЫХ ИСТОРИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ 224

Ольга Северова, Микола Жук

ЕТАПИ ПОШУКУ ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ 232

Катерина Попова

ЦІНІСНІ ПОСИЛИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
У «СИСТЕМІ КООРДИНАТ» ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНИ 239

Ліннік Юрій

ПРОБЛЕМА ЕВДЕМОНІЗМУ У ФІЛОСОФІЇ 246

ISSN 2519-1942

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

ВИПУСК 33

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники. Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання – **Валерій Шеретюк**

Комп'ютерна верстка – **Лариса Федорук**

Обкладинка – **Григорій Волохов**

Підписано до друку 0 1.12.2021 р. Папір офсетний.

Гарнітура «Times New Roman».

Наклад 300. Зам. № 247/1. Ум. друк. арк. 17,06.

Віддруковано засобами різнографічного друку

ПП Самборський І.О.

вул. Княгині Ольги, 8, м. Рівне, 33028

ISSN 2519-1942

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Рівненський державний гуманітарний університет. Збірник наукових праць. Випуск 33. Рівне, 2021. 256 с.

УДК 94(477) + 94 (100)

А 43

ББК 63.3 (4Укр)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2021